

Taková sokolí rodinka

Na první dojem to zní jako paradox: průmyslový komín v rušném městě automobilů a na něm sokolí rodinka, která konečně našla klid. V kontextu sokolího života, který je plný jedinečností, věrnosti, klidu i boje a sexuálních hrátek, to však dává smysl. Proto se sokoli stěhovaní uhníždili také na komíně společnosti ŠKO-ENERGO, který je nejvýhodnější českou stavbou obsazenou sokoly.

Sokolí garsoniéra - krytá hliněná budka s tepelně izolovaným dnem s důlčkem na vajíčka. Sokolice na nich sedí 28 až 30 dní. Nejčastější počet vajec u nás je 3-4. Na komíně ŠKO-ENERGO přišla na svět už dvojce trojčata, letos snesla sokolí matka dokonce čtyři vejce.

Sokoli začali psát svůj rodinný příběh na komíně v Mladé Boleslavi v roce 2015, kdy se úspěšně zahníždili 170 metrů nad zemí v umělé budce. Tu tam vedení společnosti nechalo umístit dva roky předtím. Ke komínu si nejdříve našla cestu sokolí samice a trvalo další rok, než ji našel i sokolí samec. Fenomén hnízdění na lidských stavbách dlouhodobě sleduje ornitolog Václav Beran, který vnímá obsazení hnízda na komíně ŠKO-ENERGO jako velmi významné z hlediska kolonizace staveb.

Co všechno ovlivňuje motivaci sokola vybrat si, či nevybrat, budku k zahníždění?

Mladé samice se po opuštění hnízda přesouvají na delší vzdálenosti a hledají nová vhodná hnízdiště dál od toho původního než samci. Jedna sokolí samice si takto našla i mladoboleslavský komín. Je pozoruhodné, že fenomén hnízdění na lidských stavbách se k nám šíří od západu, z Německa. Proto kolonizace lidských staveb postupuje také v České republice od západu. Boleslavský komín je zatím nejvýhodnější stavba obsazená sokoly. Kdyby na něj společnost ŠKO-ENERGO budku neumístila, Mladá Boleslav by zůstala pro sokoly neatraktivním místem k hnízdění.

Lze alespoň vytušit, odkud sokolí dáma přiletěla?

Jsou to jen spekulace. Téměř jistě nejde o ptáka například ze Skandinávie, neboť to je jiný poddruh s jiným biorytmem, například vzhledem k drsným podmínkám na hnízdišti začínají hnízdit až v květnu. Také si nemyslím, že by byla z Českého ráje. Spíše bude z jiné stavby někde dál na západ z Ústeckého kraje či z Německa, ale je to jen má domněnka.

Sokoli potřebují k zahníždění klid, proto se zdá trochu paradoxní, že se už potřeťi zahníždili na komíně právě ve městě automobilů.

V době sezení na vejcích jsou sokoli nejcitlivější na rušení a potřebují klid, který paradoxně na průmyslových stavbách nacházejí mnohem snadněji než v přírodě. Sokol si hnízdo nestaví, využívá buď hnízda jiných dravců, nebo námi připravené hliníkové budky. U nás není skal tolik a často se tam shromažďují turisté a horolezci a sokoli jsou rušeni. Zatímco na lidských stavbách, i přestože se to dole hemží životem, je v sokolích výšinách velký klid a úspěšnost zahnízdění sokolů v průmyslových areálech je 80 až 90 procent, v přírodě je to běžně 40 až 50 procent.

Jací jsou sokoli partneři a rodiče? A co rozhoduje o tom, jestli se dá právě daný pár dohromady?

Často se stává, že samice obsadí stavbu a vyčkává, až se nějaký samec objeví. Podle mě pak bere prvního, který se ukáže. Někdy to trvá třeba rok, než se pár sladí a začne hnízdit. I u ptáků mohou být problémy s rodičovstvím a neplodností. Někdy může dojít k výměně partnera, jindy to mohou zkoušet neúspěšně několik let. Sokoli jsou poměrně konzervativní ptáci, takže když už si vyberou nějaké hnízdiště, sídlí na něm opakovaně mnoho let, pokud po tu dobu zůstane vhodné. Dožívají se až dvacet let, což je v ptačí říši rozhodně dlouhověkost. A po tu dobu, pokud přežívají oba partneři, si jsou věrní. Ale když jeden z partnerů zahyne, nahradí ho jiným bez jakéhokoli sentimentu. Někdy se samici dvoří více samců a pak dochází k velmi důmyslným sexuálním hrátkám. Je to tzv. letecká akrobacie, kdy se sokoli předvádějí třeba v tom, který z nich umí rychleji létat.

To pak musí být pěkná podívaná vzhledem k tomu, že je sokol nejrychlejší letec v ptačí říši.

Ano. V horizontálním letu sokola předletí i některé kachny, ovšem při střemhlavém letu dosáhne podle nových měření až 300 km/h. Je to jediný dravec na našem území, který nikdy neloví na zemi, ale pouze v letu. Vykrouží do výšky a ze zadu přepadává ptáky v letu. V průmyslových areálech přišli sokoli na zlepšovák a díky umělému osvětlení začali lovit i v noci, takže v potravě často převažují i netopýři. Co se týče mladoboleslavského páru, jejich jídelníček prozkoumáme při kroužkování mláďat zhruba za tři týdny. Díky kroužkům můžeme získat informace o přežívání mláďat, jejich rozptylu, migraci nebo případném zahníždění na jiné stavbě. Třeba se ukáže, že některý z potomků zůstane s párem v následujícím roce a pomůže jim vyvádět mláďata. Budeme tak sledovat pokračování jejich rodinného příběhu.

Sledujte sokolí rodinku on-line!

.....
www.sko-energo.cz
facebook.com/SkoEnergo